

LEKTURA I INNE TEKSTY KULTURY, NAUKA O JĘZYKU	WYMAGANIA EDUKACYJNE kl.8				
	KONIECZNE [DOPUSZCZAJĄCY]	PODSTAWOWE [DOSTATECZNY]	ROZSZERZONE [DOBRY]	DOPEŁNIAJĄCE [BARDZO DOBRY]	PONADPROGRAMOWE [CELUJĄCY]
UCZEŃ:					
Zbigniew Herbert <i>Księżka</i>	- łączy tytuł z Biblią, wskazuje wersy, na podstawie których można dokonać takiego zestawienia; - podaje podstawowe informacje o osobie mówiącej w wierszu	- rozpoznaje uosobienie jako sposób przedstawienia Biblii, cytuje odpowiednie fragmenty; - przedstawia osobę mówiącą w wierszu	- wyjaśnia, jaką funkcję pełni personifikacja jako środek poetycki, przedstawiający Biblię; - charakteryzuje styl wypowiedzi osoby mówiącej w wierszu	- wskazuje metafory występujące w wierszu, wyjaśnia ich znaczenie; - podaje przykłady znanych mu nawiązań do Biblii	- samodzielnie analizuje i interpretuje utwór; - wyjaśnia znaczenie Biblii dla kultury europejskiej
Cudzymi słowami. O sztuce cytowania	rozpoznaje w tekście cytaty	stosuje zasady interpunkcyjne obowiązujące przy cytowaniu	przywołuje cytaty w wypowiedzi ustnej i pisemnej	poprawnie wprowadza cytaty do własnej wypowiedzi	zastosowane w swojej wypowiedzi cytaty opatruje przypisami
Biblijne dziedzictwo – infografika	wymienia imiona wybranych bohaterów biblijnych Starego i	podaje podstawowe informacje na temat bohaterów biblijnych	przywołuje poznane wcześniej podstawowe informacje o Biblii	samodzielnie poszukuje innych nawiązań biblijnych w	porównuje nawiązania biblijne z pierwowzorem

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

	Nowego Testamentu	wskazanych w infografice	wymienia nawiązania biblijne wskazane w infografice	kulturze omawia rolę Biblii jako tekstu kultury	określa sposób przekształcenia pierwowzoru i cel nawiązania
Isabel Allende <i>Dwa słowa</i> (fragment)	- opowiada o swoich wrażeniach po przeczytaniu utworu; - przedstawia bohaterów opowiadania	- układa pytania dotyczące treści opowiadania; - wyjaśnia, na czym polegały niezwykle umiejętności głównej bohaterki	- układa pytania dotyczące metaforycznych sensów opowiadania; - próbuję sformułować ogólną opinię na jego temat	- formułuje wnioski na temat świata przedstawionego w utworze; - wskazuje fragmenty poświęcone roli słów, komentuje je	- komentuje sposób prezentowania świata w opowiadaniu; - na podstawie utworu wyjaśnia, jakie funkcje może pełnić język, podaje przykłady z tekstu
Słownikowe A... B... C... Rodzaje i funkcje słowników	- zna podstawowe rodzaje słowników; - wyszukuje w słowniku potrzebne hasła	wie, w jakich słownikach szukać potrzebnych podstawowych informacji	- zna różne rodzaje słowników; - sprawnie i poprawnie odczytuje hasło słownikowe	- w swojej pracy korzysta z różnych słowników; - rozumie podstawowe skróty zawarte w hasle słownikowym	- sprawnie i funkcjonalnie korzysta ze słowników; - zna budowę hasła słownikowego
Św. Paweł <i>Hymn o miłości</i> (fragment)	- wyodrębnia części kompozycyjne utworu, tytułuje je; - wymienia określenia miłości	- wymienia wyliczone w tekście cechy miłości; - wskazuje w tekście personifikację	- wskazuje w tekście określenia miłości, wyjaśnia ich znaczenie; - określa styl wypowiedzi poetyckiej, nastrój i ton wiersza	- określa postawy człowieka zaprezentowane w tekście, komentuje je; - uzasadnia, dlaczego utwór jest hymnem	- określa funkcję użytych środków stylistycznych; - samodzielnie formułuje wnioski na temat utworu
Henryk Sienkiewicz <i>Quo vadis</i>	- wymienia elementy świata przedstawionego powieści; - zapisuje plan wydarzeń	- stawia pytania dotyczące tekstu; - określa tematykę wątków;	- rozpoznaje wydarzenia na podstawie cytatów; - charakteryzuje	przedstawia losy bohaterów, uzupełnia wypowiedź cytata z tekstu;	- charakteryzuje Chilona jako bohatera tragicznego; - w interpretacji

	wybranego wątku; • przedstawia głównych bohaterów; • zna cechy gatunkowe powieści historycznej; • wskazuje w powieści cechy utworu epickiego	• opowiada zdarzenia; • charakteryzuje głównych bohaterów; • cytuje odpowiednie fragmenty tekstu; • wypowiada się na temat utworu, wyraża swoje zdanie; • wymienia cechy gatunkowe powieści historycznej	bohaterów, uwzględniając ich przemianę; • uzasadnia swoje zdanie, przedstawiając argumenty; • uzasadnia, że utwór to powieść historyczna	• ocenia działania bohaterów; • omawia problematykę utworu; • wypowiada się na temat wartości; • wyciąga wnioski; • opisuje walory utworu	przywołuje konteksty historyczne i kulturowe oraz biograficzne; • odczytuje ironię
Norman Davies Europa (fragment)	• na podstawie tekstu odtwarza informacje o mitologicznej Europie, przedstawia ją	• odtwarza treść mitu o porwaniu Europy	• wyjaśnia pochodzenie nazwy <i>Europa</i>	• na podstawie tekstu wyjaśnia symboliczne znaczenie mitu o porwaniu Europy	• sytuuje mit w kontekście kulturowym
Rozmowy na koniec wieku 3 (fragment). Z prof. Januszem Tazbirem o Europie rozmawiają Katarzyna Janowska i Piotr Mucharski	• określa główny temat rozmowy; • na podstawie wzoru pisze notatkę encyklopedyczną	• wymienia przywołanych w rozmowie polskich pisarzy, wskazuje zagadnienia, które poruszali; • tworzy notatkę encyklopedyczną	• odróżnia fakty od opinii, podaje ich przykłady z tekstu; • samodzielnie tworzy notatkę encyklopedyczną, zachowuje zwięzłość i spójność tekstu	• nazywa wartości wspólne dla Europejczyków, przyporządkowuje je do odpowiednich kręgów kulturowych; • tworzy notatkę encyklopedyczną, hierarchizuje w niej informacje, zachowuje zwięzłość i spójność tekstu	• bierze udział w dyskusji na temat kulturowego dziedzictwa Europy, przedstawia argumenty i kontrargumenty
Zacytować czy	• odróżnia mowę	• przekształca poprawnie	• przekształca	• poprawnie stosuje w	• wykorzystuje

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

zrelacjonować? Mowa niezależna i mowa zależna	niezależną od mowy zależnej; • zapisuje poprawnie graficznie mowę niezależną	mowę niezależną w mowę zależną	poprawnie mowę zależną w mowę niezależną i odwrotnie, przestrzega zasad zapisu	wypowiedziach mowę zależną i mowę niezależną	funkcjonalnie mowę zależną i mowę niezależną dla osiągnięcia w wypowiedzi pożądanego efektu
Mitologiczne inspiracje – infografika	• wymienia bohaterów mitologicznych przywołanych w infografice	• podaje podstawowe informacje na temat wskazanych bohaterów mitologicznych	• przywołuje poznane wcześniej podstawowe informacje o mitologii; • wymienia nawiązania mitologiczne wskazane w infografice	• samodzielnie poszukuje innych nawiązań mitologicznych w kulturze; • omawia rolę mitologii jako tekstu kultury	• porównuje różne rodzaje dzieł sztuki, posługuje się odpowiednią terminologią; • omawia nawiązania mitologiczne we współczesnej kulturze popularnej
Piotr Zwierzchowski <i>Herkules brat Supermana</i> (fragment)	• wskazuje tematykę tekstu; • przedstawia bohaterów	• porównuje Herkulesa i Supermana; • wskazuje cechy tekstu popularnonaukowego	• odtwarza plan kompozycyjny tekstu; • na podstawie tekstu formułuje zasady sporządzania opisu bibliograficznego	• wyjaśnia, co to jest „mitologia popkultury”; • sporządza opis bibliograficzny, korzystając z wzoru	• omawia nawiązania pomiędzy tekstami kultury przywołanymi w tekście; • samodzielnie tworzy bibliografię do swoich prac, umiejętnie ją zapisuje
<i>Nec Hercules contra plures</i>, czyli siła złego na jednego. Frazeologizmy	• objaśnia znaczenia frazeologizmów pochodzących z mitologii; • w podanych przykładach wskazuje poprawne związki frazeologiczne, układa z nimi zdania	• korzystając z odpowiedniego słownika, wyjaśnia znaczenie podanych frazeologizmów; • poprawia błędy w podanych przykładach związków frazeologicznych	• podaje przykłady sytuacji, w których można użyć wskazanych frazeologizmów; • rozpoznaje i poprawia błędy frazeologiczne	• wyjaśnia, w jakim celu używamy frazeologizmów w wypowiedziach, jakie efekty może przynieść ich wykorzystanie	• stosuje celowo w wypowiedziach poprawne związki frazeologiczne

Agatha Christie Dwanaście prac Herkulesa	- krótko przedstawia głównego bohatera; - opowiada o przyczynach, przebiegu i rezultatach wybranego śledztwa	- charakteryzuje bohatera, przywołując opinie innych na jego temat; - ocenia, które z zadań Herkulesa Poirota było najciekawsze, uzasadnia swoją opinię	- na podstawie wybranego wydarzenia przedstawia tok myślenia bohatera; - przedstawia i omawia związek rozwiązywanych przez detektywa spraw z mitologiczną opowieścią o Heraklesie	- przedstawia Herkulesa Poirota jako określony typ postaci, obecny w literaturze popularnej; - przedstawia cechy powieści detektywistycznej, tworzy instrukcję, jak napisać dobry utwór tego rodzaju	- wymienia inne teksty kultury (utwory literackie, filmy) o charakterze zbliżonym do utworów A. Christie; - ocenia, na czym polega fenomen pisarki
Opowieści Okrągłego Stołu (fragment)	- opowiada wybrane wydarzenie, - wymienia rycerskie atrybuty, - przedstawia podstawowe zasady rycerskiego postępowania w formie kodeksu	- opowiada o zwyczajach rycerskich, - wyjaśnia, co oznaczały rycerskie atrybuty, - hierarchizuje zasady rycerskiego postępowania w formie kodeksu	- wyjaśnia, czym był i co symbolizuje okrągły stół, - przedstawia rycerskie powinności, - redaguje kodeks rycerskiego postępowania, zachowuje jednorodną formę czasowników	- wyjaśnia, czym był i co symbolizuje Święty Graal, - nazywa główne cechy rycerza, wymienia najważniejsze dla niego wartości, - redaguje kodeks rycerskiego postępowania, proponuje graficzny układ zapisu	- w interpretacji utworu swobodnie odwołuje się do kontekstów historycznych i kulturowych; - omawia obecność kodeksu rycerskiego we współczesnym świecie
Dotrzymujemy obietnicy. Zdradzamy sekrety	- rozpoznaje synonimy, antonimy i homonimy; - podaje przykłady synonimów i antonimów	stosuje synonimy i antonimy w zadaniach i tekstach własnych	- rozumie znaczenie homonimów; - wzbogaca swoje słownictwo	- używa w swoich wypowiedziach bogatego słownictwa; - w sposób	wykorzystuje homonimy dla osiągnięcia efektu artystycznego

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

słów. Synonimy, antonimy, homonimy				funkcjonalny i celowy stosuje synonimy	
Henryk Sienkiewicz – infografika	- wie, kim był Henryk Sienkiewicz; - wymienia główne dzieła pisarza	na podstawie infografiki notuje najważniejsze informacje dotyczące pisarza i jego twórczości	omawia problematykę powieści historycznych Henryka Sienkiewicza	przywołuje kontekst biograficzny i historyczny utworów Henryka Sienkiewicza	przygotowuje pytania do konkursu poświęconego życiu i twórczości Henryka Sienkiewicza
Henryk Sienkiewicz Krzyżacy (fragment)	- odtwarza przebieg bitwy pod Grunwaldem; - w opisie wyszukuje podane środki stylistyczne	- wymienia bohaterów, wskazuje kim chciałby być w czasie rekonstrukcji; - w opisie bitwy wskazuje i nazywa środki stylistyczne, stara się określić ich funkcję	- uzasadnia swoje zdanie; - opisuje narratora, cytuje odpowiednie fragmenty utworu; - określa funkcję środków stylistycznych użytych w opisie bitwy	- przygotowuje scenariusz; - analizuje i interpretuje opis bitwy pod Grunwaldem; - wybiera z tekstu skrzydlate słowa	- przygotowuje scenopis fragmentu bitwy; - realizuje film na podstawie własnego pomysłu
Jan Matejko Bitwa pod Grunwaldem	wymienia elementy warstwy przedstawieniowej obrazu, łączy je z tematem dzieła	prezentuje malarskie sposoby przedstawienia wybranych postaci obrazu	omawia wykorzystane przez artystę środki języka malarskiego, wyjaśnia ich funkcję	wskazuje i komentuje przyczyny i efekty sposobu kreowania przez artystę malarskiej wizji historycznego wydarzenia	- wyjaśnia symboliczne znaczenie elementów obrazu; - interpretuje dzieło malarskie
Drzewiej bywało... Archaizmy i archaizacja	rozpoznaje w tekście archaizmy	rozpoznaje w tekście archaizmy, próbuje określić ich typy	wyjaśnia, czym są archaizmy, rozróżnia ich typy, wskazuje przykłady w tekście	wyjaśnia, na czym polega archaizacja, jakim celom służy	stara się celowo stosować archaizację w swoich tekstach

Andrzej Sapkowski <i>Granica możliwości</i> (fragment)	• prezentuje główne elementy świata przedstawionego w utworze; • wyjaśnia, jaki był cel wyprawy opisanej w utworze	• wymienia uczestników wyprawy, przedstawia ich; • określa motywy, które skłoniły bohaterów do udziału w ekspedycji; • analizuje język, którym posługuje się wybrana postać z utworu; • rozpoznaje inwersję	• określa relacje łączące bohaterów utworu; • ocenia pobudki, którymi kierowali się poszczególni bohaterowie biorący udział w wyprawie; • rozpoznaje stylizację w utworze, nazywa jej rodzaje	• wyjaśnia, dlaczego opowiadanie należy do utworów fantasy; • przedstawia i komentuje postawy życiowe, reprezentowane przez bohaterów, • wyjaśnia, co to jest gwara środowiskowa	• wyjaśnia rodzaj i cel nawiązania przez autora do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych
Składniowe łamigłówki. Wypowiedzenia wielokrotnie złożone	• rozpoznaje i tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone	• przekształca podane zdania pojedyncze w wypowiedzenia wielokrotnie złożone	• rozpoznaje i tworzy różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych	• świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych	• dokonuje analizy składniowej wypowiedzeń wielokrotnie złożonych
Jan Twardowski <i>Trochę plotek o świętych</i>	• wprowadza do tekstu wiersza znaki interpunkcyjne, odczytuje zgodnie z nimi głośno tekst	• wymienia niektóre określenia prezentujące bohaterów wiersza, próbuje wyjaśnić ich znaczenie	• wskazuje przykłady kolokwializmów i paradoksów; wyjaśnia, jakie znaczenia zostały dzięki nim wyeksponowane	• omawia poetyckie sposoby przedstawiania bohaterów, wyjaśnia wynikające z nich znaczenia	• samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu

Wiktor Hugo <i>Katedra Marii Panny w Paryżu</i> (fragment)	- na podstawie tekstu wyjaśnia, jakie funkcje pełniła tytułowa katedra w czasach średniowiecza; - odtwarza przebieg zdarzeń	- na podstawie tekstu wymienia elementy fasady katedry; - prezentuje bohaterów tekstu, opisuje ich przeżycia	- z punktu widzenia paryskiego przewodnika opisuje fasadę katedry, - wskazuje wspólne cechy gotyckich świątyń i wielkich dzieł literackich	- wyjaśnia, jakie symboliczne funkcje pełniły poszczególne elementy architektoniczne katedry; - porównuje literacki opis katedry z podanymi dziełami malarskimi	na podstawie katedry gotyckiej wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>tekst kultury</i>
Kropka, kreska, kropka, czyli interpunkcyjne SOS. Interpunkcja w wypowiedzeniach	zna najczęściej stosowane znaki interpunkcyjne, stara się je stosować w praktyce	zna wymienione w podręczniku znaki interpunkcyjne, stara się je stosować w praktyce	stosuje poprawnie wszystkie znaki interpunkcyjne zgodnie z regułami składniowymi	stosuje poprawnie wszystkie znaki interpunkcyjne ze świadomością funkcji, które pełnią	stosuje znaki interpunkcyjne w celu osiągnięcia efektu artystycznego
Miron Białoszewski <i>Fioletowy gotyk</i>	- wyodrębnia w tekście wiersza obrazy poetyckie; - na podstawie wzoru pisze podanie	- korzystając z podanych propozycji, wyjaśnia znaczenie niektórych metafor tworzących obrazy poetyckie; - pisze podanie	- próbując samodzielnie wyjaśnić znaczenia wynikające z metaforyki utworu; - pisze podanie, stosuje właściwy układ graficzny zapisu	- dostrzega różne perspektywy, z których patrzy osoba mówiąca, wyjaśnia znaczenie tego zabiegu; - pisze podanie, przestrzega wszystkich wyznaczników tej formy wypowiedzi	- twórczo interpretuje fragmenty utworu; - samodzielnie pisze podanie, używając rzeczowych i celowych argumentów
Irving Stone <i>Udręka i ekstaza</i> (fragment)	- wymienia etapy pracy nad posągiem; - wskazuje nawiązania do biblijnej opowieści;	- na podstawie tekstu opisuje sposób pracy Michała Anioła; - wyjaśnia, dlaczego	na podstawie tekstu przedstawia przeżycia twórcy w czasie rzeźbienia;	relacjonuje i komentuje przebieg procesu twórczego przedstawionego w	w interpretacji odwołuje się do kontekstów historycznych,

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

	opisuje rzeźbę	biblijny Dawid stał się postacią przedstawioną przez artystę	omawia wzorce, do których odwoływał się w swej pracy Michał Anioł	tekście; na podstawie tekstu wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega niezwykłość <i>Dawida</i>	kulturowych, filozoficznych; przedstawia swoją ocenę twórcy
Od mecenasa do sponsora. Zapożyczenia w języku polskim	- rozpoznaje wyraźne zapożyczenia w tekście; - wie, w jakim słowniku szukać informacji na ich temat	zastępuje zapożyczenia wyrazami rodzimymi, korzysta z odpowiedniego słownika	- rozpoznaje rodzaje zapożyczeń; - stosuje je poprawnie w wypowiedziach	świadomie i celowo stosuje zapożyczenia, zna i stosuje zasady ich używania	przedstawia zasady używania zapożyczeń w języku polskim, ocenia ich wpływ na zmiany w języku
Jan Kochanowski <i>Fraszki: Do gór i lasów, O żywocie ludzkim</i>	- korzystając z przypisów, przekłada teksty na język współczesny; - określa osobę mówiącą w utworach	- określa tematykę fraszek; - cytuje fragmenty utworu odwołujące się do biografii poety; - wskazuje, że czytane utwory to fraszki	- odtwarza sposób myślenia i wartościowania zawarty w utworach; - wyszukuje podane środki językowe i stara się określić ich funkcję; - wymienia cechy gatunkowe fraszki	- określa rodzaj liryki, jaki reprezentują utwory; - wyjaśnia funkcję użytych w utworach środków językowych - interpretuje fraszki	- samodzielnie interpretuje utwory; - wyjaśnia znaczenie motywu <i>theatrum mundi</i> i wskazuje jego związki z utworami J. Kochanowskiego
Jan Kochanowski <i>Pieśń IX [Nie porzucaj nadzieje...]</i>	- przedstawia własnymi słowami fragmenty tekstu; - cytuje urywki dotyczące zmienności losu	- parafrazuje tekst pieśni; - wyszukuje w słowniku przykłady związków frazeologicznych ze słowem <i>fortuna</i> - rozpoznaje utwór jako pieśń	- wyjaśnia związek bogini Fortuny z treścią wiersza; - formułuje rady dla współczesnego człowieka wynikające z utworu; - podaje gatunkowe cechy pieśni	- charakteryzuje osobę mówiącą w utworze; - wyjaśnia przesłanie tekstu;	- wyjaśnia główne założenia stoicyzmu i epikureizmu; - wykorzystuje w interpretacji utworu kontekst filozoficzny

Jan Kochanowski Pieśń XXV [Czego chcesz od nas, Panie...]	• wyjaśnia, kto jest adresatem wypowiedzi lirycznej, potwierdza swoją odpowiedź cytataми; • wymienia, za co dziękuje osoba mówiąca; • formułuje proste podziękowanie oraz tekst o charakterze argumentacyjnym	• charakteryzuje osobę mówiącą w utworze; • wyjaśnia funkcję pytań retorycznych; • pisze podziękowanie; • tworzy tekst argumentacyjny, korzystając z wzoru	• opisuje emocje osoby mówiącej; • wskazuje środki poetyckie i określa ich funkcję; • rozpoznaje tekst jako hymn; • pisze tekst argumentacyjny, wykorzystując środki retoryczne	• przedstawia obraz Boga ukazany w utworze; • opisuje środki rytmizujące tekst; • wskazuje w utworze cechy hymnu; • pisze tekst argumentacyjny, funkcjonalnie wykorzystując środki retoryczne	• wyjaśnia główne założenia światopoglądu renesansowego; • przedstawia swoją opinię na temat uniwersalnego przesłania utworu; • samodzielnie pisze tekst argumentacyjny, funkcjonalnie wykorzystując różne rodzaje argumentów
Jan Paweł II Przekroczyć próg nadziei (fragment)	• określa temat tekstu; • z pomocą nauczyciela pisze plan tekstu; • wskazuje tezę; • zapoznaje się z różnymi rodzajami rozprawek	• nazywa wartości wspomniane w tekście; • odtwarza plan tekstu; • wskazuje fragment zawierający wniosek; • zauważa różnice w podanych typach rozprawek	• wyraża swoje zdanie na temat godności; • wymienia argumenty i przykłady przywołane w tekście dla uzasadnienia tezy; • pisze rozprawkę, wybierając jeden z omówionych typów	• bierze udział w dyskusji na temat godności; • odtwarza konstrukcję tekstu; • analizuje fragment zawierający polemikę; • samodzielnie pisze rozprawkę w jednym z typów	• proponuje atrybut godności; • prowadzi polemikę; • dobiera typ rozprawki do zobrazowania swojego toku myślenia
Stanisław Barańczak Południe	• formułuje pytania do tekstu; • dostrzega niezwykłość graficznego zapisu tekstu, próbuje wyjaśnić jego związek z tematyką wiersza	• z podanych propozycji hipotez interpretacyjnych wybiera tę, którą uważa za najtrafniejszą; • wyjaśnia związek graficznego zapisu tekstu z tytułem i tematyką utworu	• próbuje samodzielnie sformułować hipotezę interpretacyjną dotyczącą znaczeń tekstu; • z podanych propozycji wybiera znaczenia metafor	• przedstawia własną propozycję interpretacji utworu; • wyjaśnia znaczenie metafor występujących w utworze	• wskazuje związki wiersza z epoką baroku

			występujących w wierszu		
W kręgu polskiego oświecenia – infografika	- wymienia główne instytucje polskiego oświecenia; - rozpoznaje Ignacego Krasickiego jako przedstawiciela oświecenia i autora bajek	- podaje cechy charakterystyczne polskiego oświecenia; - przypomina cechy gatunkowe bajki	- wskazuje najważniejsze wydarzenia z historii Polski przypadające na epokę oświecenia; - wymienia tytuły bajek I. Krasickiego, wskazuje w nich alegorie i morał	- przedstawia założenia ideowe epoki oświecenia; - wskazuje w wybranych bajkach I. Krasickiego cechy gatunkowe tych utworów	samodzielnie poszukuje informacji o innych uczestnikach obiadów czwartkowych ukazanych na fotografiach
Zofia Kossak <i>Obiad czwartkowy</i>	odtwarza podstawowe informacje o obiadach czwartkowych (miejsce, czas, cel, uczestnicy)	wymienia wszystkich uczestników obiadów czwartkowych, przedstawia ich	zbiera i przedstawia dodatkowe informacje o uczestnikach obiadów czwartkowych i przebiegu ich spotkań	wyjaśnia, na czym polegała ważna dla polskiej kultury rola obiadów czwartkowych	twórczo wykorzystuje zdobytą wiedzę do przygotowania „szkolnego obiadu czwartkowego”
Na pomoc Matejce i Moniuszce, czyli stąpanie po kruchym lodzie... O odmianie nazwisk	zna podstawowe reguły odmiany nazwisk, stara się je stosować w praktyce	stara się poprawnie odmieniać nazwiska	zna reguły odmiany nazwisk, stosuje je w praktyce	poprawnie odmienia wszystkie typy nazwisk	bada etymologię wybranych nazwisk
Ignacy Krasicki <i>Żona modna</i>	- czyta i rozumie tekst, korzystając z przypisów; - wyodrębnia zdarzenia; - wie, że <i>Żona modna</i> to satyra	- określa narratora; - wskazuje fragmenty zawierające wyolbrzymienia, określa funkcję takiego zabiegu; - wymienia główne cechy satyry	- charakteryzuje głównych bohaterów; - wymienia zjawiska i cechy poddane w tekście krytyce; - wskazuje środki językowe wykorzystywane w	- wskazuje ironię; - wyjaśnia znaczenie puenty - wskazuje cechy satyry w utworze I. Krasickiego	- pisze parodię satyry I. Krasickiego; - nagrywa utwór w formie audiobooka

Adam Mickiewicz Świtez (fragment)	• odtwarza główne wydarzenia utworu; • wymienia bohaterów utworu, dzieli je na postaci fantastyczne i realistyczne; • przypomina główne cechy ballady	• porządkuje wydarzenia przedstawione w utworze, dzieli je na fantastyczne i realistyczne; • określa postawy bohaterów przedstawionych w retrospekcji z punktu widzenia dobra i zła; • wskazuje cechy ballady w utworze; • dostrzega różnorodność zastosowanych środków poetyckich	satyrze • rozróżnia dwa plany czasowe w utworze, przyporządkowuje im odpowiednie wydarzenia; • określa postawy bohaterów i narratora wobec rzeczywistości; • wskazuje w utworze cechy różnych rodzajów literackich; • omawia funkcję zastosowanych środków poetyckich	• wie, czym jest retrospekcja; wyjaśnia, czemu służy w toku narracji i jakie skutki wywołuje; • komentuje, w jaki sposób ukazany został problem winy i kary w utworze; • przedstawia balladę jako gatunek literacki	• wskazuje w balladzie cechy romantycznego światopoglądu; • pisze scenariusz programu dotyczącego zjawisk nadnaturalnych
Gdziekolwiek będziesz... Nazwy miejscowe i ich odmiana	• rozpoznaje nazwy miejscowe; • stosuje poprawną odmianę popularnych i często używanych nazw miejscowych	• stara się stosować poprawną odmianę nazw miejscowych	• poprawnie odmienia nazwy miejscowe; • rozpoznaje rodzaje nazw miejscowych	• zna reguły odmiany nazw miejscowych, poprawnie stosuje je w praktyce	• świadomie i funkcjonalnie stosuje zasady odmiany nazw miejscowych
Adam Mickiewicz Do M***	• określa, kim może być osoba mówiąca i adresat utworu, przywołuje odpowiednie fragmenty tekstu; • dostrzega rytmiczność utworu, próbuje ustalić, z czego ona wynika	• nazywa relacje łączące osobę mówiącą i adresata, popiera swe ustalenia przykładami z tekstu; • omawia układ rymów, budowę strof, wskazuje te elementy jako sposób rytmizacji utworu	• określa sytuację liryczną, wyodrębnia zdarzenia i sytuację, o których mówi podmiot liryczny; • wymienia wszystkie sposoby rytmizacji tekstu	• omawia stan psychiczny osoby mówiącej, nazywa jej uczucia; • omawia sposoby rytmizacji tekstu; wyjaśnia, jak wpływa ona na nastrój i	• łączy tekst z biografią poety, podaje argumenty; • proponuje motyw muzyczny pasujący do rytmu tekstu

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

				przedstawiane emocje	
Adam Mickiewicz <i>Stępy akermarskie</i>	- opisuje sytuację liryczną i osobę mówiącą w wierszu; - nazywa przeżycia podmiotu lirycznego; - wie, jak zbudowany jest sonet; - dokonuje głosowej prezentacji utworu	- wskazuje w opisach epitety i porównania, określa ich funkcję; - opisuje sytuację podmiotu lirycznego; - wskazuje najważniejsze cechy sonetu; - recytuje utwór	- określa funkcję hiperboli; - analizuje środki fonetyczne; - wyjaśnia, co to jest sonet; - recytuje utwór, starając się oddać emocje osoby mówiącej w wierszu	- opisuje zastosowaną w wierszu gradację oraz jej wpływ na sytuację bohatera; - wyjaśnia znaczenie motywu <i>homo viator</i> oraz łączy go z tekstem; - wskazuje cechy sonetu w utworze; - recytuje wiersz, stosując różnorodne środki wyrazu	- samodzielnie analizuje i interpretuje utwór; - podaje przykłady synestezji; - czyta inne sonety A. Mickiewicza; - przedstawia głosową interpretację utworu
Juliusz Słowacki <i>Balladyna</i>	- podaje przykłady realistycznych i fantastycznych wydarzeń; - przedstawia krótko osoby dramatu; - przedstawia tytułową bohaterkę; - wie, że utwór jest dramatem	- wymienia najważniejsze wydarzenia akcji; - wymienia postacie fantastyczne, podaje przykłady ich ingerencji w losy innych bohaterów; - nazywa cechy osobowości tytułowej bohaterki; - podaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego	- szereguje najważniejsze wydarzenia akcji; - nazywa najważniejszą cechę każdej postaci; - tworzy portret psychologiczny tytułowej bohaterki; - wydobywa z tekstu poboczną informację, ustala, czego dotyczy; - wskazuje cechy gatunkowe tragedii	- wskazuje wydarzenia o największym napięciu dramatycznym, motywuje swój wybór; - charakteryzuje wybranego bohatera, wprowadza elementy oceny; - uzasadnia, że <i>Balladyna</i> jest tragedią	- wyjaśnia pojęcie tragizmu; - przygotowuje uwspółcześioną wersję dramatu do wystawienia na scenie klasowego teatru
Świat na scenie –	sytytuje na osi czasu rozwój teatru;	podaje główne cechy każdego z przedstawionych	wskazuje rodowód teatru europejskiego	wskazuje różnice między różnymi	przygotowuje scenki obrazujące różnice

infografika	wymienia rodzaje teatru przedstawione w infografice	rodzajów teatru		rodzajami teatru	pośród różnych rodzajów teatru
Juliusz Słowacki <i>Hymn</i>	- wybiera fragmenty opisujące przestrzeń, wydobywa z nich znaczenia dosłowne; - ustala, kim może być osoba mówiąca, uzasadnia swą opinię przykładami z tekstu; - rozpoznaje refren w utworze	- wyodrębnia obrazy poetyckie związane z przestrzenią; - wskazuje fragmenty mówiące o przeszłości i przyszłości bohatera lirycznego, komentuje je; - analizuje budowę tekstu, wskazuje powtarzające się elementy	- analizuje sposób tworzenia obrazów poetyckich związanych z przestrzenią; - określa stan psychiczny i emocje bohatera; ustala, czym są spowodowane; - omawia kompozycję wewnętrzną i budowę wiersza, łączy je z nastrojem utworu	- określa symboliczny charakter przestrzeni, łączy ją z emocjami osoby mówiącej; - zna pojęcie liryki osobistej; wyjaśnia, dlaczego utwór należy do tego typu liryki; - analizuje budowę i kompozycję wewnętrzną	- podsumowuje interpretację; - przywołuje kontekst historyczno-biograficzny utworu
Cyprian Norwid <i>Za wstęp (Ogólniki)</i>	- własnymi słowami odtwarza treść kolejnych strof; - wskazuje, co niezwykłego dostrzega w budowie i zapisie utworu	- określa, o jakich etapach życia człowieka mówi wiersz, podaje cytaty z tekstu; - omawia warstwę interpunkcyjną utworu, próbuje określić efekty uzyskane za pomocą znaków interpunkcyjnych	- wyjaśnia znaczenie metafor przedstawiających etapy życia człowieka; - analizuje język poetycki utworu	- przedstawia nowatorstwo formy i języka utworu, wyciąga wnioski; - formułuje przesłanie utworu	odtwarza poglądy poety na temat roli poezji, wskazuje, które wartości uznaje on za najważniejsze
Odpowiednie dać rzeczy – słowo... Etykieta językowa	- dostosowuje wypowiedź do sytuacji i odbiorcy; - zachowuje kulturę języka	- zna i stosuje podstawowe zasady etykiety językowej; - przypomina zasady grzeczności obowiązujące w komunikacji	- podaje przykłady form adresatywnych; - formułuje rady i wskazówki dotyczące zasad komunikacji w internecie	komentuje zasady ogólne i szczegółowe dotyczące etykiety językowej	samodzielnie formułuje wnioski na temat stosowania zasad grzeczności językowej

Bolesław Prus <i>Kroniki tygodniowe</i> (fragment)	- formułuje temat tekstu; - pisze sprawozdanie z wydarzenia, którego był świadkiem lub uczestnikiem	- formułuje problemy poruszane w tekście; - wskazuje zastosowane środki stylistyczne, określa ich funkcję; - pisze sprawozdanie, próbuje stosować funkcjonalny styl wypowiedzi	- odtwarza opinie i oceny autora tekstu; - nazywa najważniejsze cechy stylu autora, popiera je przykładami; - pisze artykuł związany tematycznie ze wskazanymi problemami	- wyjaśnia, dlaczego tekst ma charakter publicystyczny; - charakteryzuje styl tekstu, zwraca uwagę na jego specyficzne cechy; - pisze artykuł poruszający problemy, które uznaje za ważne	- wskazuje cechy tekstu jako felietonu; - stara się nadać swojemu artykułowi cechy felietonu; - opracowuje tekst swojego artykułu na komputerze
Gatunki dziennikarskie	- na podstawie informacji wstępnych wylicza najważniejsze zadania tekstów prasowych; - przedstawia ostatnio przeczytane teksty prasowe, określa ich tematykę	- rozpoznaje podstawowe gatunki prasowe; - próbuje ocenić przeczytane ostatnio teksty prasowe	- rozdziela gatunki prasowe, zna ich podstawowe cechy, rozpoznaje je w tekstach; - wartościuje przeczytane ostatnio teksty prasowe	- wskazuje różnice między tekstem literackim a tekstem dziennikarskim; - komentuje, ocenia i wartościuje poznawane samodzielnie teksty prasowe	- komentuje i ocenia sposoby wpływania na odbiorców stosowane przez dziennikarzy; - przygotowuje klasowy newsletter
Zbigniew Herbert <i>Pan Cogito czyta gazetę</i>	- przedstawia treść artykułów, które zwróciły uwagę bohatera lirycznego; - określa reakcję bohatera na ich treść	- wyjaśnia, w jaki sposób bohater czytał artykuły; - określa tematykę wiersza	- wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich; - określa problematykę utworu i wypowiada się na ten temat	- formułuje przesłanie utworu; - w wypowiedzi używa w sposób celowy cytatów z tekstu	wyjaśnia, kim jest Pan Cogito, podaje etymologię jego imienia i związek z przeczytanym utworem
Odpowiedzialność	zna podstawowe	omawia podstawowe	wyjaśnia, w jakich	ocenia wypowiedzi	przedstawia swoje

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

za słowo. Etyka językowa	zasady etyki wypowiedzi i je stosuje	zasady etyki wypowiedzi	sytuacjach dochodzi do łamania etyki języka	innych (np. w internecie) pod względem zachowania zasad etyki wypowiedzi	refleksje na temat prawdy i kłamstwa w języku; • uzasadnia odpowiedź
Ryszard Kapuściński <i>Jeszcze dzień życia</i> (fragment)	• streszcza poznany fragment reportażu; • wyodrębnia z tekstu fragmenty opisowe; ustala, czego dotyczą; • wymienia podstawowe cechy reportażu jako gatunku	• wskazuje najważniejsze wydarzenia, ustala powiązania przyczynowo-skutkowe między nimi; • we fragmentach opisowych wskazuje i nazywa środki językowe; • wyjaśnia, czym cechuje się reportaż jako gatunek, podaje przykłady utworów tego typu	• na podstawie przedstawionych wydarzeń określa tematykę i problematykę reportażu; • wyodrębnia z tekstu dygresje, ustala, czego dotyczą, jaką pełnią funkcję w tekście; • rozpoznaje cechy stylu publicystycznego	• komentuje, jakie prawdy ogólne i refleksje można sformułować po zapoznaniu się z treścią reportażu; • charakteryzuje styl reportażu R. Kapuścińskiego; • porównuje styl publicystyczny ze stylem naukowym, formułuje wnioski	• rozpoznaje w tekście mowę pozornie zależną, wyjaśnia, czym się charakteryzuje; • podejmuje próby napisania reportażu
Kazimierz Przerwa-Tetmajer <i>O Panu Jezusie i zbójnikach</i> (fragment)	• wymienia bohaterów opowiadania, proponuje zasadę ich podziału; • wyodrębnia wyrazy gwarowe, próbuje je wyjaśnić na podstawie kontekstu	• przedstawia wydarzenia utworu, dzieli je na realistyczne i fantastyczne; • tłumaczy fragmenty zdań, w których występuje stylizacja gwarowa	• wyodrębnia punkt kulminacyjny, określa kompozycję utworu; • rozpoznaje różne sposoby stylizacji gwarowej, podaje ich przykłady z tekstu	• formułuje problematykę utworu, omawia różnice między sprawiedliwością ludzką a boską; • rozumie całość tekstu, tłumaczy go na język literacki, wyjaśnia, na czym polega i czemu służy stylizacja gwarowa	• określa gatunek opowieści; • samodzielnie poszukuje informacji o języku gwarowym swojego regionu

Jak głowa, taka mowa. Gwary i dialekty	rozróżnia język ogólny i gwarowy	wyjaśnia znaczenie najczęściej spotykanych regionalizmów	rozpoznaje cechy języka własnego regionu	wyjaśnia, jakie znaczenie dla kultury narodowej mają regionalne odmiany języka	pisze opowiadanie, próbując zastosować stylizację gwarową
Melchior Wańkowicz <i>Tędy i owędy</i> (fragment)	- przedstawia szkolne perypetie bohatera ukazane w tekście; - podaje różnice między swoją a dawną szkołą; - wie, co to jest życiorys tradycyjny	- streszcza tekst zamieszczony w podręczniku; - charakteryzuje szkołę, do której uczęszczał bohater; - podejmuje próby napisania tradycyjnego życiorysu	- określa przyczyny i cel buntu młodzieży szkolnej; - nazywa wartości ważne dla bohatera tekstu; - pisze tradycyjny życiorys	- odczytuje ironię; - wyjaśnia cel tworzenia powieści wspomnieniowych; - pisze tradycyjny życiorys, stosując obowiązujące zasady	- charakteryzuje styl pisarski M. Wańkowicza; - wymienia sytuacje, w których współcześnie spotykamy się z tradycyjnym życiorysem
Stefan Żeromski <i>Szyfrowe prace</i>	- przedstawia koleje losu głównych bohaterów; - określa czas akcji i czas fabuły	- podaje cechy zbiorowości ukazanej w tekście; - wskazuje retrospekcję; - opisuje przeżycia bohaterów	- charakteryzuje bohatera zbiorowego; - omawia wątki; - porównuje treść lektury z fragmentem <i>Dzienników S. Żeromskiego</i>	- ocenia postawę uczniów; - wyjaśnia symboliczne znaczenie tytułu powieści; - ocenia filmową adaptację utworu	- interpretuje symboliczne znaczenie elementów powieści; - poszerza interpretację o kontekst historyczny i kulturowy
Il użytkowników, tyle języków. Style funkcjonalne	- wymienia rodzaje stylów użytkowych; - dostosowuje styl wypowiedzi do realizowanej formy	- rozumie pojęcie stylu; - rozpoznaje style użytkowe	podaje cechy poszczególnych stylów użytkowych	pisze wypowiedzi w różnych stylach	- wymienia cechy dobrego stylu; - pracuje nad własnym stylem
Bolesław Leśmian *** <i>[W malinowym</i>	przedstawia sytuację liryczną zaprezentowaną	prezentuje bohaterów lirycznych wiersza;	nazywa przeżycia i emocje bohaterów;	wymienia przedstawione w	samodzielnie analizuje i interpretuje

chruśniaku]	w wierszu; • przytacza określenia dotyczące malin, próbuje określić stworzony w ten sposób nastrój	• wypisuje z tekstu neologizmy, wyjaśnia ich znaczenie	wyjaśnia, co jest ich źródłem; • wyodrębnia z tekstu sformułowania przywołujące kolory, dźwięki, zapachy, wyjaśnia ich rolę w budowaniu atmosfery wiersza	utworze elementy przyrody; ocenia, jaka ranga została przypisana światu natury; • analizuje język poetycki utworu; komentuje sposób kreowania świata	utwór; • wyjaśnia związki malarstwa M. Chagalla z wierszami B. Leśmiana
Bolesław Leśmian Dziewczyna	• odtwarza własnymi słowami historię opowiedzianą w utworze; • prezentuje swoje wrażenia związane z poznaniem tekstem	• wyodrębnia realistyczne i fantastyczne elementy przedstawionego świata; • wymienia neologizmy, ustala, od jakich wyrazów pochodzą i co oznaczają	• wyjaśnia znaczenia elementów świata przedstawionego w utworze; • określa nastrój utworu; wskazuje i nazywa środki językowe, dzięki którym został on stworzony	• komentuje, jakie postawy wobec świata są zaprezentowane w tekście, określa postawę osoby mówiącej wobec nich; • analizuje język utworu, wskazuje jego specyficzne cechy	• przedstawia swoje refleksje po omówieniu utworu; • wyjaśnia symboliczne znaczenie muru
Maria Pawlikowska-Jasnorzewska Wiersze (wybór)	• określa ogólną tematykę wszystkich wierszy; • wskazuje elementy wypowiedzi pozwalające określić osobę mówiącą; • wskazuje i nazywa podstawowe środki języka poetyckiego	• konkretyzuje temat każdego utworu; • określa osobę mówiącą; • wskazuje i nazywa podstawowe środki języka poetyckiego, określa ich znaczenie dla tekstu	• wskazuje wspólne elementy tematyczne utworów; • nazywa emocje, określa stan uczuciowy osoby mówiącej; • wyodrębnia obrazy poetyckie, omawia sposoby ich kreowania	• łączy tematykę utworów z poezją o tematyce uczuciowej, podaje przykłady innych, podejmujących ją twórców; • opisuje sytuacje liryczne zobrazowane w wierszach, łączy z nimi stany uczuciowe osoby mówiącej; • dostrzega puenty, komentuje ich rolę w	• określa ogólnie cechy poezji M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej; • pisze i przedstawia monodram inspirowany jej twórczością

				budowaniu znaczeń całości	
Magdalena Samozwaniec <i>Maria i Magdalena</i> (fragment)	- wymienia uczestników spotkania, przedstawia ich; - na podstawie wzoru pisze CV	- przedstawia twórców biorących udział w spotkaniu, gromadzi o nich dodatkowe informacje; - pisze samodzielnie CV	- przedstawia realia życia literackiego zaprezentowane w utworze; - pisze CV, zachowuje formę graficzną tej formy wypowiedzi	- odczytuje intencje wypowiedzi bohaterów; - pisze CV, realizuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	na podstawie tekstu charakteryzuje klimat epoki dwudziestolecia międzywojennego
Umberto Eco <i>Zapiski na pudełku od zapalek</i>	- formułuje główny problem poruszony w tekście; - wyjaśnia cel tekstu i intencje autora	- wyjaśnia, jaką funkcję pełni książka w życiu człowieka, cytuje odpowiednie fragmenty; - podaje argumenty dowodzące subiektywizmu autora	- przedstawia swoje stanowisko w sprawie lektur szkolnych, uzasadnia je; - wskazuje środki językowe podkreślające dystans autora	- wskazuje w tekście cechy gatunkowe felietonu; - tworzy plakat promujący czytelnictwo	tworzy notatkę graficzną prezentującą cechy felietonu
Nieszczęścia nie będzie. Pisownia wyrazów z partykułą <i>nie</i>	zna zasady pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	stara się stosować zasady pisowni wyrazów z partykułą <i>nie</i>	stosuje zasady pisowni wyrazów z partykułą <i>nie</i>	wskazuje wyjątki od obowiązujących reguł	przygotowuje tekst dyktanda sprawdzającego zasady pisowni wyrazów z partykułą <i>nie</i>
Kazimierz Wierzyński <i>Zielono mam w głowie</i>	- wymienia wyrazy i ich formy pozwalające wskazać osobę mówiącą w wierszu; - podaje przykłady przenośni;	- nazywa uczucia i emocje wyrażane przez osobę mówiącą; - wskazuje rymy, wiąże ich układ z rytmem wiersza; - wskazuje wszystkie przenośnie zastosowane w tekście	- próbuję określić, kim może być osoba mówiąca; - omawia budowę i układ wersów, wiąże swe spostrzeżenia z rytmem wiersza; - wyjaśnia znaczenie wybranej przenośni	- określa postawę życiową osoby mówiącej; - wskazuje i omawia wszystkie elementy rytmizujące wiersz; - interpretuje znaczenia wynikające z metaforyki utworu	- samodzielnie analizuje i interpretuje utwór; - wymienia „składniki” wiersza

Środki stylistyczne – infografika	zna podstawowe środki stylistyczne, nazywa je	- rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne; - wskazuje je w tekście	- rozpoznaje w tekście środki stylistyczne należące do różnych kategorii; - próbuję określić ich funkcję	określa funkcję różnorodnych środków stylistycznych użytych w tekście	funkcjonalnie i twórczo stosuje środki stylistyczne w tekstach własnych
Aleksander Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>	- odtwarza podstawowe realia okupowanej Warszawy; - wymienia główne akcje Małego Sabotażu, opowiada o przebiegu jednej z nich; - przedstawia bohaterów utworu, podaje ich imiona, nazwiska, pseudonimy, zainteresowania; - według wzoru tworzy notkę biograficzną; - odtwarza przebieg akcji pod Arsenałem; - według wzoru tworzy opis sytuacji; - wyjaśnia, skąd pochodzi tytuł utworu	- opowiada o realiach okupowanej Warszawy, przywołuje fragmenty tekstu; - wyjaśnia, czym był Mały Sabotaż, porządkuje informacje związane z akcjami małego sabotażu; - opowiada o wybranej akcji dywersyjnej opisanej w utworze; - ustala, co łączyło głównych bohaterów utworu; - tworzy notkę biograficzną; - opowiada o przebiegu akcji pod Arsenałem; - tworzy opis sytuacji	- przedstawia, jak żyli ludzie w okupowanej Warszawie; - zbiera wiadomości na temat akcji Małego Sabotażu, uogólnia je; - zbiera, porządkuje i uogólnia informacje związane z akcjami dywersyjnymi opisanymi w utworze; - porównuje głównych bohaterów utworu, formułuje wnioski; - tworzy notkę biograficzną, zwraca uwagę na porządek informacji; - relacjonuje przebieg akcji pod Arsenałem; - tworzy opis sytuacji, dynamizuje wypowiedź	- przedstawia głównych bohaterów utworu jako reprezentantów „pokolenia Kolumbów”; - tworzy notkę biograficzną, selekcjonuje, porządkuje informacje; - relacjonuje przebieg akcji pod Arsenałem, przedstawia emocje uczestników; - tworzy opis sytuacji, stosuje funkcjonalnie środki językowe, dynamizujące wypowiedź; - wyjaśnia metaforyczne znaczenie tytułu	- przedstawia refleksje związane z dylematami moralnymi, jakie przeżywali bohaterowie biorący udział w akcjach dywersyjnych; - wyjaśnia, do jakiego typu literatury można zaliczyć utwór A. Kamińskiego, uzasadnia swą opinię; - komentuje, w jaki sposób bohaterowie zrealizowali przesłanie poetyckie Słowackiego
Lepiej zapobiegać. O normie językowej i błędach w	dostosowuje język, którego używa, do sytuacji;	stara się stosować normę wzorcową i użytkową;	poprawnie stosuje normę wzorcową i użytkową;	- rozdziela rodzaje błędów językowych; - dokonuje	formułuje reguły i normy językowe obowiązujące w

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

wypowiedziach	poprawia błędy wskazane przez nauczyciela	- rozumie, na czym polega błąd językowy; - poprawia błędy	korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu poprawienia błędów	autokorekty własnego tekstu	polszczyźnie; formułuje wypowiedzi poprawne pod względem językowym
Krzysztof Kamil Baczyński <i>Elegia o... [chłopcu polskim]</i>	- wyodrębnia obrazy poetyckie; - ustala, kto może być osobą mówiącą, a kto adresatem utworu	- dostrzega i omawia zasadę tworzenia obrazów poetyckich; - komentuje relacje łączące osobę mówiącą z adresatem, przywołuje odpowiednie sformułowania z tekstu	- dostrzega dwa plany czasowe, wyjaśnia zasadę ich zestawienia; - wyjaśnia symboliczne znaczenie tytułu, formułuje uniwersalne przesłanie utworu	- wyjaśnia metaforę utworu; - uogólnia refleksje na temat postaw człowieka wobec zła	przedstawia swoje refleksje na temat utworu powiązane z problematyką egzystencjalną
Anna Świrszczyńska <i>Strzelać w oczy człowieka; Jej śmierć ma szesnaście lat</i>	ustala, co łączy bohaterów lirycznych obu wierszy	wyjaśnia, jakie wspólne przeżycia i doświadczenia mieli bohaterowie obu utworów	uogólnia sądy na temat postawy moralnej bohaterów obu wierszy	uogólnia refleksje wynikające ze znaczeń obu tekstów	charakteryzuje styl wypowiedzi poetyckich i określa jego wpływ na odbiorcę
Melchior Wańkowicz <i>Ziele na kraterze (fragment)</i>	wyjaśnia, z jakimi rzeczywistymi wydarzeniami jest związany tekst M. Wańkowicza	na podstawie tekstu wymienia, w jaki sposób wyraża się pamięć o poległych powstańcach	przyporządkowuje symboliczne znaczenia zdarzeniom przedstawionym w tekście	łączy bohaterów utworu z tradycjami walki o niepodległość, dostrzega ciągłość historii i uniwersalizm postaw	- ocenia postawy bohaterów; - przedstawia wnikliwe refleksje na temat wyborów moralnych młodych ludzi w czasie wojny
Tadeusz Różewicz	odtwarza sytuację liryczną, z którą związana	dostrzega kontrast, wskazuje elementy	dostrzega, że wiersz należy do liryki	określa styl wypowiedzi osoby	sytyuuje wiersz w kontekście

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

Warkoczyk	jest wypowiedź osoby mówiącej	kontrastujące ze sobą, wyjaśnia rolę kontrastu w tworzeniu znaczeń	pośredniej, wyjaśnia, jakie ma to znaczenie dla wymowy utworu	mówiącej; wyjaśnia, w jaki sposób wpływa on na wymowę utworu	historycznym i kulturowym
Ida Fink <i>Zabawa w klucz</i>	• wyjaśnia, na czym polega i z czym jest związana sytuacja bohaterów opowiadania; • porządkuje wydarzenia przedstawione w opowiadaniu	• wyjaśnia, kim są bohaterowie opowiadania, z czego wynika ich zachowanie; • wyodrębnia kolejne etapy akcji opowiadania	• wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm tytułowej zabawy; • odtwarza zmiany napięcia akcji, ustala, z czym są związane	• uogólnia refleksje na temat postaw człowieka w sytuacji zagrożenia; • wyjaśnia, w jaki sposób konstrukcja akcji opowiadania podkreśla jego dramatyzm	• przedstawia kontekst dotyczący problematyki Holocaustu; • szuka informacji o innych utworach dotyczących tej tematyki
Czesław Miłosz <i>Który skrzywdziłeś</i>	• wymienia osoby, o których jest mowa w wierszu, charakteryzuje je; • rozpoznaje lirykę pośrednią	• ustala relacje między osobami, o których jest mowa w wierszu; • ustala, kim może być osoba mówiąca, dlaczego nie ujawnia się bezpośrednio	• formułuje przestrogi kierowane do adresata wypowiedzi; • nazywa wartości, po stronie których opowiada się osoba mówiąca	• wyjaśnia, kim dla zbiorowości jest artysta, na czym polega jego misja; • wyjaśnia, jak artysta wypełnia swoją misję	• samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, odwołując się do kontekstu historycznego
Deklaracja praw człowieka (fragment)	• wymienia podstawowe prawa człowieka zapisane w Deklaracji...	• wypisuje z fragmentu Deklaracji... słowa, które uznaje za najważniejsze; • wskazuje cel stworzenia dokumentu	• nazywa wartości, o których mówi fragment Deklaracji...; • wypowiada się na temat praw człowieka	• bierze udział w dyskusji na temat przestrzegania praw człowieka w dzisiejszym świecie; • określa cechy języka, jakim został napisany dokument	• wyjaśnia, czym jest preambuła, wskazuje jej funkcję; • porównuje styl tekstu poetyckiego i styl dokumentu, ocenia ich wpływ na odbiorcę
Wisława Szymborska <i>Koniec i</i>	• wypisuje z tekstu sformułowania wiążące	• wymienia czynności wykonywane przez ludzi	• komentuje tytuł utworu, zestawia go z	• przedstawia i komentuje stosunek	• przedstawia własną interpretację utworu;

początek	się z wojną; wyodrębnia obrazy poetyckie	po wojnie, uogólnia je; wskazuje frazeologizmy, wyjaśnia ich rolę w tekście	treścią wypowiedzi poetyckiej; dostrzega ironię w wypowiedzi; ustala, czego dotyczy	ludzi do minionych wydarzeń wojennych; analizuje język wypowiedzi poetyckiej	określa funkcję środków poetyckich
Gatunki literackie – infografika	rozdziela podstawowe gatunki należące do epiki, liryki i dramatu	podaje przykłady utworów należących do gatunków wskazanych w infografice	wyjaśnia, na czym polega synkretizm rodzajowy, wymienia gatunki synkretyczne	wskazuje w utworach literackich ich cechy gatunkowe	rozpoznaje utwory niejednorodne gatunkowo, omawia ich cechy
Wisława Szymborska <i>Utopia</i>	- wyjaśnia znaczenie słowa <i>utopia</i>, tworzy z nim poprawne związki wyrazowe; - wypisuje z tekstu nazwy własne, ustala, czego dotyczy	- podaje przykłady obrazujące, co może być utopią; - wyjaśnia sposób tworzenia nazw własnych w utworze	- wyjaśnia, o jakiej utopii jest mowa w wierszu; - łączy nazwy własne, użyte w tekście, ze sposobem myślenia człowieka	- wyjaśnia metaforę wiersza, wykorzystuje podane znaczenie metafor do sformułowania znaczeń tekstu; - odtwarza refleksje osoby mówiącej na temat wartości w życiu człowieka	- samodzielnie formułuje przesłanie utworu; - szuka informacji o innych tekstach kultury wykorzystujących motyw <i>utopii</i>
Aldous Huxley <i>Nowy wspaniały świat</i> (fragment)	- ustala miejsce, czas opisywanych wydarzeń; - przedstawia swoje wrażenia związane ze światem opisanym w tekście	- porządkuje informacje dotyczące tego, co widzieli studenci w czasie wizyty w ośrodku; - ocenia świat opisany w tekście	- wyjaśnia, jaki był cel działań prowadzonych w ośrodku; - ocenia świat opisany w tekście, przedstawia argumenty	- komentuje, jaki jest świat przedstawiony w utworze; - wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>antyutopia</i>, uzasadnia, dlaczego można je łączyć z poznanym tekstem	ocenia wizję A. Huxleya z punktu widzenia człowieka żyjącego w XXI w.
Sławomir Mrożek	przedstawia w punktach przebieg	- streszcza tekst; - wypowiada się na temat	pisze notatkę z odbytej rozmowy;	przygotowuje ofertę pracy w imieniu	przygotowuje zestaw porad dla osób

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

Artysta	spotkania; • próbuje napisać list motywacyjny, korzystając z podanego wzoru	zachowania Koguta; • pisze list motywacyjny, korzystając z wzoru	• komentuje postawę Koguta; • pisze poprawny list motywacyjny	dyrektora cyrku; • pisze list motywacyjny, stosuje zasady obowiązujące w tworzeniu tej formy wypowiedzi	uczestniczących w rozmowie kwalifikacyjnej; • pisze przemyślany i funkcjonalny list motywacyjny
Stanisław Jerzy Lec <i>Myśli nieuczesane</i> (wybór)	• podaje słowa bliskoznaczne do wyrazu <i>aforyzm</i> ; • wie, jaki utwór nazywamy aforyzmem	• wyjaśnia, jak rozumie wybrane przez siebie aforyzmy; • wymienia podstawowe cechy aforyzmów	• odczytuje intencje wybranych aforyzmów	• wyjaśnia znaczenie tytułu zbioru; • objaśnia, na czym polega koncept utworów S.J. Leca	• przygotowuje wyklejanki-kolaże inspirowane aforyzmami S.J. Leca
Stanisław Barańczak <i>Określona epoka</i>	• określa sytuację odtwarzaną przez tekst wiersza; • dostrzega nawiązania do języka przemówień, wskazuje ich przykłady	• ustala, kim może być osoba mówiąca; • wskazuje typowe cechy języka przemówień występujące w tekście wiersza	• podaje charakterystyczne cechy świata opisanego w utworze; • ocenia styl języka wykorzystany w wierszu	• dostrzega uniwersalny charakter prezentowanego świata; • komentuje, w jaki sposób poeta uwidacznia w utworze swoją postawę	• przedstawia własne refleksje na temat wiersza; • sytuuje utwór w kontekście historycznym i kulturowym
Małgorzata Hillar <i>My z II połowy XX wieku</i>	• ustala, w czym imieniu wypowiada się osoba mówiąca; • wyjaśnia pojęcie <i>pokolenie</i>	• wymienia osiągnięcia przywoływane przez osobę mówiącą; • podaje znane mu przykłady różnych pokoleń, przypomina ich wspólne doświadczenia	• dostrzega kontrast, wyjaśnia, czego dotyczy; • próbuje scharakteryzować pokolenie, do którego należy	• wyjaśnia, na jakie problemy zwraca uwagę poetycka wypowiedź; • próbuje wskazać wartości ważne dla pokolenia, do którego należy	• komentuje znaczenie przesłania wiersza w świecie współczesnym, wskazuje uniwersalność utworu

Paulo Coelho <i>Alchemik (fragment)</i>	• prezentuje główne składniki świata przedstawionego w utworze; • streszcza opowiadanie starca	• wstępnie analizuje główne składniki świata przedstawionego; • proponuje własne zakończenie historii przedstawionej we fragmencie	• określa sposób kreacji świata przedstawionego; • wyjaśnia metaforyczne znaczenie tytułu, ustala jego związek ze znaczeniami tekstu	• nazywa i komentuje sposób kreacji świata przedstawionego; • ustala, jakie prawdy o życiu człowieka zawiera opowiadanie starca	• samodzielnie formułuje przesłanie tekstu
Od słowa do legendy. Treść i zakres wyrazu	• układa definicje podanych wyrazów	• określa treść i zakres podanych wyrazów	• porządkuje ciągi wyrazów według ich treści i zakresu znaczeniowego	• potrafi wyjaśnić, czym różni się treść wyrazu od jego zakresu znaczeniowego	• funkcjonalnie stosuje wiedzę i umiejętności na temat treści i zakresu wyrazów w precyzyjnym wystawianiu się
Barbara Kosmowska <i>Pozłacana rybka</i>	• prezentuje główną bohaterkę; • przedstawia treść wybranych wątków; • bierze udział w rozmowach na temat książki	• określa osobowość głównej bohaterki; • wymienia wątki; • określa narratora; • prezentuje fragmenty szczególnie poruszające; • opisuje uczucia bohaterów	• przytacza oceny innych na temat głównej bohaterki; • prezentuje świat przedstawiony utworu; • wyjaśnia metafory zawarte w tekście; • przedstawia swoją opinię na temat bohaterów tekstu	• ocenia postawę głównej bohaterki; • wypowiada się na temat problemów poruszonych w utworze; • wskazuje przykłady zabaw językowych	• wskazuje problemy poruszone w tekście; • wymienia utwory literackie i filmy, do których nawiązała autorka powieści, określa sposób i cel nawiązania
Epoki literackie–infografika	• podaje nazwy epok literackich	• wymienia nazwy epok literackich w kolejności chronologicznej	• sytuuje w czasie poszczególne epoki literackie	• wymienia głównych przedstawicieli każdej epoki literackiej	• wskazuje cechy epok literackich, zwracając uwagę na pokrewieństwo i przeciwstawienie pewnych okresów

Paul Gauguin <i>Skąd przybywamy? Kim jesteśmy? Dokąd idziemy?</i>	- wymienia elementy warstwy przedstawieniowej obrazu, - wskazuje najważniejsze cechy kompozycji obrazu, - proponuje wyjaśnienie tytułu dzieła	- ustala, jakimi środkami malarskimi zostały przedstawiane najważniejsze elementy dzieła, - omawia zasady kompozycji postaci na obrazie, - interpretuje tytuł obrazu	- formułuje znaczenia wynikające z zastosowanych środków języka malarskiego, - proponuje sposób odczytania znaczeń wynikających z kompozycji obrazu, - wyjaśnia, z czego wynika uniwersalizm dzieła	- omawia metaforę obrazu, - wyjaśnia, jak kompozycja obrazu podkreśla jego znaczenia przenośne, - rozpoznaje na obrazie symbole znane z kultury i literatury	uczestniczy w działaniach twórczych inspirowanych obrazem
Max Ehrmann <i>Desiderata</i>	nazywa wartości, o których jest mowa w tekście	wskazuje i głośno odczytuje zasady życia, które uznaje za szczególnie ważne dla współczesnego człowieka	przedstawia postawę życiową prezentowaną w tekście	komentuje postawę życiową, która została przedstawiona w tekście	twórczo odwołuje się do tekstu w podejmowanych działaniach artystycznych

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH

OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 8

Zakres	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
UCZEŃ:					
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	- klasyfikuje czytany utwór literacki jako należący do <i>epiki</i>, <i>liryki</i> lub <i>dramatu</i>; - zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; - wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: <i>fraszka</i>, <i>sonet</i>, <i>pieśń</i>, <i>hymn</i>, <i>satyra</i>, <i>tragedia</i>, <i>powieść historyczna</i>), odróżnia je od rodzajów literackich; - wie, że język utworu	- wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach; - stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; - stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków;	- określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach; - posługuje się najważniejszą terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; - wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki literackie; - rozpoznaje w tekście literackim użyte środki	- wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych; - poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; - poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów; - wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa	- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory; - wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów; - biegle posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich; - objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście,

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

	literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych; • zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami; • wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem; • wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki; • wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał; • czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych; • rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako <i>reportaż</i>; • zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury	• wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać; • wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór; • zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury; • komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury; • wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu; • klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy;	językowe (w tym: <i>neologizm, symbol, alegorię, ironię</i>), próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów; • określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór; • odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze; • rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki, wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury; • wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; • wyszukuje i porządkuje cytaty;	wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich; • poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór; • interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze; • wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury; • funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi, • funkcjonalnie i celowo wykorzystuje zgromadzone informacje; • określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki; • określa cechy gatunków dziennikarskich (<i>reportaż</i>,	funkcjonalnie stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi; • poddaje ocenie utwory ze względu na ich wartość estetyczną; • samodzielnie odczytuje problematykę egzystencjalną i aksjologiczną poznawanych tekstów; • twórczo poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty, sprawnie posługuje się terminologią dotyczącą innych dziedzin kultury; • porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury; • samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty kultury, poddaje ocenie ich wartość estetyczną; • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje zgromadzone informacje we własnej pracy;
--	---	--	--	---	--

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

	popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych	• rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: <i>reportaż</i> i <i>felieton</i>); • znajduje w omawianych tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych	• wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa; • zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (<i>reportaż</i>, <i>felieton</i>), • samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych	<i>felieton</i>); • analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich	• wyjaśnia różnice między literaturą piękną, popularnonaukową, publicystyką; • biegle wskazuje w tekstach cechy reportażu, felietonu; • samodzielnie wskazuje we współczesnej kulturze popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, nazywa sposób nawiązania
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	• komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny; • dostosowuje język, którego używa, do sytuacji; • rozpoznaje i tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone; • odróżnia mowę niezależną od zależnej; • zauważa zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, rozpoznaje słownictwo gwarowe,	• świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się; • stara się stosować normę wzorcową i użytkową; • tworzy poprawne wypowiedzenia wielokrotnie złożone; • przekształca poprawnie mowę niezależną w zależną; • rozpoznaje zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, rozpoznaje	• rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji; • stosuje normę wzorcową i użytkową; • rozpoznaje i tworzy różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; • przekształca poprawnie mowę zależną w niezależną i odwrotnie, przestrzega zasad zapisu; • rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i ograniczonym zasięgu,	• rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych; • formułuje wypowiedzi poprawne pod względem językowym; • rozróżnia i stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; • poprawnie stosuje w wypowiedziach mowę zależną i niezależną • wskazuje funkcję wykorzystania w	• świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat języka w komunikowaniu się; • formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne, zachowujące obowiązujące normy; • świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych;

	środowiskowe; • stara się wzbogacać swoje słownictwo, wyjaśnia znaczenie wyrazów; • rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa ich; • podaje przykłady homonimów; • stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi, • stosuje podstawowe zasady etykiety językowej, • nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym	zapożyczenia, archaizmy, słowa gwarowe; • wzbogaca swoje słownictwo; • ma świadomość treści i zakresu używanych wyrazów; • stara się używać poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; • wyjaśnia znaczenie homonimów; • zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi, • stosuje zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej	rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, neologizmy, kolokwializmy, słowa gwarowe; • zna sposoby wzbogacania słownictwa i korzysta z nich; • odróżnia treść i zakres wyrazu; • używa poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; • poprawnie używa homonimów; • rozpoznaje i nazywa różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi, • świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy	wypowiedzi różnych rodzajów słownictwa; • funkcjonalnie korzysta ze słowników; • różnicuje słowa w zależności od ich treści i zakresu znaczeniowego; • nazywa rodzaje nazw osobowych i miejscowych, używa ich poprawnych form; • nazywa rodzaje stylów użytkowych, poprawnie używa ich w wypowiedzi; • wyjaśnia zasady etykiety językowej, • pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty	• wykorzystuje funkcjonalnie mowę zależną i niezależną dla osiągnięcia w wypowiedzi pożądanego efektu; • bogaci swoje słownictwo oraz poddaje refleksji rozwój i zróżnicowanie języka polskiego; • biegle używa różnych rodzajów nazw osobowych i miejscowych; • biegle używa użytkowych stylów wypowiedzi; • doskonalą własny styl wypowiedzi, mając świadomość cech dobrego stylu; • wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach; • zapisuje poprawnie swoje wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty
--	---	---	--	---	--

TWORZENIE WYPowiedzi	• krótko wypowiada się ustnie na podany temat; • stara się używać prostych środków retorycznych; • z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi; • pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny; • stosuje akapity; • formułuje prostą tezę; • wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić; • przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia; • stara się podać przykłady ilustrujące argumenty; • z pomocą nauczyciela podejmuje próby	• wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych; • gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi; • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, starając się zachować wyznaczniki gatunku; • stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy; • formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza; • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji; • przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów; • podaje przykłady	• wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne; • gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia plan wypowiedzi; • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję; • stosuje akapity jako spójne całości myślowe; • formułuje tezę i hipotezę; • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów; • przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego; • podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty;	• tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi; • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę; • samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi; • samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej; • stosuje rytm akapitowy; • samodzielnie formułuje tezę i hipotezę; • swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów;	• wypowiada się, realizując zamierzony cel; • wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne; • samodzielnie planuje pracę, notuje w sposób twórczy, gromadzi potrzebny materiał, korzystając z różnych źródeł; • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując funkcjonalnie różnorodne środki językowe; • twórczo i funkcjonalnie stosuje rytm akapitowy; • formułuje tezę i hipotezę, dostosowuje je do przyjętej formy rozprawki; • wyraża własne zdanie
-----------------------------	---	--	---	--	---

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb

	wnioskowania; • rozpoznaje w różnych tekstach niektóre środki perswazji i manipulacji; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza); • formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu; • głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy	ilustrujące argumenty; • formułuje proste wnioski; • rozpoznaje w różnych tekstach podstawowe środki perswazji i manipulacji; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje) • formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu, • głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej	• formułuje wnioski wynikające z argumentacji; • rozpoznaje w różnych tekstach użyte środki perswazji i manipulacji; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); • formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu; • głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację	• podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty; • podsumowuje rozważania; • rozpoznaje w różnych tekstach środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); • formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu; • interpretuje głosowo utwór literacki, starając się zaciekać słuchacza	i uzasadnia je w sposób trafny i wnikliwy; • podaje trafne przykłady i omawia je w sposób pogłębiony; • samodzielnie formułuje wnioski; • rozpoznaje w przekazach medialnych mechanizmy perswazji i manipulacji; • twórczo przekształca cudzy tekst w celu osiągnięcia określonego efektu artystycznego; • formułuje trafne, ciekawe pytania dotyczące warstwy znaczeń naddanych w utworze; • recytuje utwór, prezentując własną interpretację tekstu z wykorzystaniem różnorodnych środków głosowych
--	---	--	---	--	---

SAMOKSZTAŁCENIE E	• korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela; • rozwija nawyk systematycznego uczenia się; • uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych; • uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym	• korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji; • uczy się systematycznie; • uczestniczy w projektach edukacyjnych; • podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału; • rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie; • uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie	• korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną; • rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; • stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie; • aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej; • uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu	• pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji; • rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii; • bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.; • aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu	• samodzielnie i aktywnie poszerza swoją wiedzę oraz pogłębia zainteresowania humanistyczne, korzystając z różnych form i źródeł; • ma własne zdanie i prezentuje je w dyskusji; • z zaangażowaniem włącza się w realizację projektów edukacyjnych; • aktywnie, z sukcesami bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp. • występuje w roli lidera grupy; • aktywnie i świadomie uczestniczy w życiu kulturalnym regionu
------------------------------------	--	---	---	---	---

LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE	• czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść	• czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść	• czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę	• czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami	• chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych
--	---	---	--	---	---

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.